
In deze Nieuwsbrief...

Hospicezorg, de zorg voor en verzorging van ernstig zieke mensen in het laatste stadium van hun leven, is niet alleen zeer intensief en specialistisch, maar biedt ook meer dan de gangbare zorg en verzorging in verpleeghuis en verzorgingshuis.

In deze Nieuwsbrief besteden we aandacht aan deze meerzorg in het hospice.

Op de volgende bladzijde zijn in het artikel van Rita Vervoort en Maria Hoefnagels een drietal zorgvormen beschreven, die aanvullend zijn aan de gangbare verpleegkundige zorg en daarom complementaire zorg worden genoemd. Complementair betekent letterlijk: aanvullend. Uit de beschrijving blijkt duidelijk dat deze behandelingen niet alleen lichamelijk als behaaglijk en ontspannend worden ervaren, maar daardoor ook een geestelijke ontspanning teweeg brengen. Onnodig te zeggen hoe belangrijk dit voor mensen in een zo moeilijke fase van hun leven is.

Behalve deze complementaire zorgvormen worden nog een viertal activiteiten van vrijwilligers en verpleegkundigen beschreven, die weliswaar niet direct onder complementaire zorg vallen maar toch evenzeer kunnen worden beschouwd als aanvullende zorg, en vooral ook extra aandacht, voor de gasten en hun naasten.

Het artikel "Alledaagse spirituele zorg" sluit aan op het artikel van Ingrid Deij over spirituele zorg in het hospice in de Nieuwsbrief najaar 2009.

Verder is er weer een mooie en ontroerende column van Miep de Putter: "Vreemdeling te gast" opgenomen en biedt het bestuur van de Stichting Hospice Heuvelrug u het gebruikelijke financiële jaaroverzicht en het overzicht van de opgenomen gasten in 2009 aan.

Zoals ik reeds heb aangegeven in de vorige Nieuwsbrief, draag ik hierbij de eindredactie over aan Mirella Bijvoet, die voortaan, samen met de nieuw gevormde redactiegroep, de zorg voor het uitgeven van de Nieuwsbrief op zich zal nemen.

Wim Peek, eindredactie

Colofon

De Nieuwsbrief Hospice Heuvelrug is een uitgave van de Stichting Hospice Heuvelrug en verschijnt als regel tweemaal per jaar.

Redactie: Mirella Bijvoet
Tineke Cremer
Lena Dekker

Vormgeving: TIME, Rotterdam

Druk: Biga groep b.v., Zeist

Maria Hoefnagels
Lisa Reiter
Wim Peek *eindredactie*

Hospice Heuvelrug

Arnhemse Bovenweg 80

3708 AH Zeist

Tel. 030 698 4280

Fax 030 698 4288

E-mail: info@hospice-heuvelrug.nl

Website: www.hospice-heuvelrug.nl

Stichting Hospice Heuvelrug

Bestuur: Prof.dr. R.H. Kuijten

G.M. Zegers

Mr. B.C.J. Leusveld

J. Bakker

Drs. W.J. Peek

Mirella G. Th. Bijvoet

voorzitter

vice-voorzitter

secretaris

penningmeester

bestuurslid

bestuurslid

Bankrekeningen:

ING 73 33 663

Rabobank Utrechtse Heuvelrug 39.52.33.801

Telefoon penningmeester: 0315 640 416

Complementaire zorg in Hospice Heuvelrug

Wij zijn Rita Vervoort en Maria Hoefnagels, twee verpleegkundigen van Hospice Heuvelrug, die op het gebied van complementaire zorg verder geschoold zijn en daarmee het verpleegkundig team ondersteunen. Graag willen wij u er ook iets over vertellen.

Wat houdt complementaire zorg in, zult u zich ongetwijfeld afvragen. Het betekent dat onze gasten, naast de standaardzorg, extra zorg kunnen krijgen in de vorm van ontspanningsmassage, aromazorg of badtherapie.

De ontspanningsmassage vindt meestal plaats in de vorm van een voetmassage. Voeten zijn niet alleen moe, maar ook vaak slecht doorbloed en daardoor koud. De massage is aangenaam, kalmerend en bovendien uiterst bevorderlijk voor de algehele doorbloeding. Een voetmassage is heel ontspannend en heilzaam voor het hele lichaam. Alle vrijwilligers en verpleegkundigen zijn hierin geschoold, dus er zijn altijd mensen in het hospice die dat kunnen toepassen. De gasten vinden het vooral voor het slapen gaan prettig om gemasseerd te worden. Ze slapen daardoor veelal beter. Bij een voetmassage gebruiken we olie waaraan meestal een aroma (etherische olie) is toegevoegd.

Zo komen we bij de aromazorg

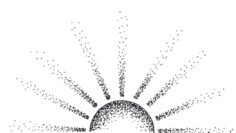
Omdat we geen opleiding tot aromatherapeut hebben gevolgd, spreken we niet van aromatherapie, maar liever van aromazorg. Bij aromazorg gebruiken we etherische olie. Het woord klinkt voor velen een beetje zweverig in de oren, alsof het niet helemaal van deze aarde is. En dat klopt. Het rijk van de etherische olie bevindt zich op de

grens tussen de aarde en de kosmos. Dit lijkt ver weg, maar zonder erg bevinden we ons daar wel vaker. Tijdens vakanties, bijv. in Zuid-Frankrijk, word je getroffen door een lekkere lavendel geur. Of als je in een kruidentuin loopt, pluk een blaadje, wrijf het fijn tussen je vingers en ruik eraan om de geur te herkennen. Het hangt dus letterlijk in de lucht. Etherisch stamt af van het griekse woord "aither" wat letterlijk 'lucht van de hemel' betekent. De mens reageert direct op geuren, ieder op zijn eigen manier.

In het lymfisch systeem (het oudste deel van onze hersenen) zijn al deze geuren in de loop van je leven opgeslagen en heb je er, veelal onbewust, een betekenis aan gegeven. Als je de geur weer ruikt, komt gelijk dat gevoel weer boven. Deze etherische oliën hebben dus een werking op je lichaam en op je geest. Etherische oliën zijn dus uit zuiver plantenmateriaal gewonnen oliën. Ze zijn over het algemeen heerlijk geurend en bezitten ook veel specifieke eigenschappen. Zoals de meeste mensen wel weten dat lavendel een ontspannende werking heeft. Wij maken gebruik van die eigenschappen door de olie te verdampen, of in een massageolie te verwerken of in een badolie te gebruiken. Het wordt door onze gasten over het algemeen zeer gewaardeerd.

Bij badtherapie verwerken we de etherische olie in een badolie, zodat hij in water oplosbaar wordt. Wij proberen om zo vermindering van de klachten bij de gast te bewerkstelligen. Bovendien wordt de gast dan even uit zijn ziek zijn getild en kan genieten van de weldaad van het warme water.

De vrijwilligers van de "extra aandacht" groep

Sinds een aantal jaren bestaat er in Hospice Heuvelrug een aparte groep vrijwilligers, die incidenteel ingezet kunnen worden. Deze vrijwilligers hebben zich opgegeven om, naast hun gewone diensten in het hospice en wanneer de situatie erom vraagt, voor de gast een wens of een bepaalde activiteit te realiseren waardoor de gast in het hospice kan doen wat hij of zij thuis ook graag deed. Bijvoorbeeld schilderen, handwerken, lezen, naar buiten gaan, 3D kaarten maken, muziek maken, muziek luisteren, puzzelen, samen een boek uit de bibliotheek zoeken, enzovoort. Dit gebeurt meestal in een tijdbestek van een paar weken, met de frequente van 1 of 2 maal per week.

Sommige gasten verblijven voor een langere tijd in het hospice. Daarom is het van belang dat, wanneer de gast daar prijs op stelt, de vrijwilligers blijven zoeken naar een manier om het de gast zoveel mogelijk naar de zin te maken. Het verblijf in het hospice wordt op deze manier zo aangenaam mogelijk gemaakt en de gast houdt daarbij de regie over zijn of haar eigen levensinvulling.

Juist in de laatste fase van het leven kan het belangrijk zijn om zoveel mogelijk houvast te hebben aan de eigen vertrouwde bezigheden, zoals er thuis in de vertrouwde omgeving mee omgegaan werd. Bovendien kunnen deze bezigheden de zware weg, met mogelijk pijn en verdriet,

enigszins verzachten omdat men afgeleid wordt door bezig te zijn met de eigen interesses uit het dagelijks leven.

De vrijwilligers staan open voor allerlei wensen en behoeften van de gasten en trachten hier zo goed mogelijk op in te spelen. De groep heeft als uitgangspunt: open staan voor de ideeën van de gast en mogelijkheden zoeken om deze te realiseren.

Het nabij zijn: rustig bij de gast zitten en meeleven of meevoelen met de weg die de gast gaat, is eveneens een mogelijkheid. Voor de vrijwilligers is dit vaak heel bijzonder. De rust, het samenzijn, het samen creatief bezig zijn, het delen van gevoelens en emoties, juist in deze bijzondere periode in iemands leven, is een voorrecht om te mogen meemaken.

Ben je al vrijwilliger in ons hospice, en heb je kwaliteiten die je in zou willen zetten op incidentele momenten, laat het ons weten. Bel of mail met Marianne Broeke, coördinator vrijwilligers Hospice Heuvelrug.
Telefoon: 030-6984289 Email: m.broeke@warandeweb.nl

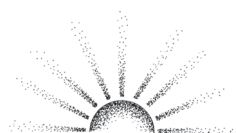
Coby Landmeter, vrijwilliger Hospice Heuvelrug en coördinator van de "extra aandacht" groep

Een maatje meer

Op een mooie oproep in de plaatselijke Nieuwsbode, eind vorig jaar, meldden zich vijf nieuwe koksmaatjes en één nieuwe kok aan, die mee wilden doen aan het 'koken vanuit het hart' voor de gasten van Hospice Heuvelrug en hun familie. Sinds december 2009 wordt er 5 dagen per week in de keuken van het hospice gekookt. Voor mij als koksmaatje is het een bijzondere ervaring om via dit eenvoudige werk in contact te komen met een diepere levensstroom in mezelf. Hoe het komt dat dit zo werkt weet ik niet, maar misschien hangt het samen met het gegeven dat eten met de levensstroom op aarde verbonden is, vanaf het prille begin. Eten kan verbonden zijn met heel veel ervaringen, die soms ineens weer 'wakker' worden door de geur van een bepaald gerecht, of

door de zorg waarmee er speciaal voor jou gekookt wordt. Dat kan ook oude dingen wakker maken, soms dierbaar en warm, soms pijnlijk en scherp, en als dit toegelaten kan worden, kan er toch weer iets geheeld worden, vóór het sterven. Een gast zei tegen mij: "Nu ik de geur van gestoofde peertjes ruik ben ik weer even terug bij mijn moeder". Ik ben me bewust van de intense dynamiek waarmee sterven en hun naasten te maken hebben. Dit besef helpt mij om met aandacht te koken en gek genoeg geeft dit met aandacht koken een diepe voldoening, waardoor ik ook 'een maatje meer' word.

Agnes van Nierop

De uitvaartgroep

Wanneer een gast is overleden in Hospice Heuvelrug, wordt dit doorgegeven aan de uitvaartgroep via een e-mail bericht. De uitvaartgroep bestaat momenteel uit 16 vrouwen. Dit zijn vrijwilligers en verpleegkundigen van Hospice Heuvelrug, die vrijwillig het hospice bij een uitvaart vertegenwoordigen.

Enkelen van hen coördineren de groep en bij toerbeurt zorgen zij ervoor dat de uitvaartgegevens op tijd bekend zijn bij de leden van de uitvaartgroep. Via e-mail kan men kenbaar maken wie naar de crematie/begrafnis of het condoleancebezoek wil en kan en ook als dit niet gaat. We streven ernaar met één of twee mensen naar een afscheidsbijeenkomst te gaan. Het is mooi te zien hoe het altijd wel weer lukt om een afvaardiging te regelen. Een enkele keer besluit een familie in besloten kring afscheid te nemen. Natuurlijk respecteren wij deze wens van de gast en/of familie.

Familie stelt het meestal erg op prijs dat er een afvaardiging van het hospice is. Het is toch mede een afronding van het laatste stukje leven van een dierbare, dat wij van nabij hebben mogen meemaken. Anderzijds is het ook

voor ons bijzonder om hierbij te zijn omdat er vaak ontroerende toespraken zijn, waardoor we een aanvullend beeld van de overledene krijgen. Welke gebeurtenissen waren belangrijk? Wie was hij of zij voordat het hospice in beeld kwam? Ons beeld van de betreffende gast, zoals we dat tijdens de zorg mochten leren kennen, krijgt meer kleur. Zo wordt onze aanwezigheid bij een uitvaart als een bevestiging van hun ervaringen gevoeld.

Voor mij persoonlijk heeft het deelnemen aan de uitvaartgroep ook nog een andere betekenis. Hierin heb ik een vorm gevonden om op mijn eigen manier afscheid te nemen van een gast. Het kwam regelmatig voor dat een gast overleden was in mijn vrije dagen en, wanneer ik weer kwam werken, er in de kamer een nieuwe gast was gekomen. Hier had ik moeite mee. Nu komt het bericht via de e-mail binnen en kan ik op mijn manier afscheid nemen. Soms is het al voldoende om er even bij stil te staan. Hierna kan ik de nieuw binnengekomen gast weer open tegemoet treden.

Betty van Wijk, verpleegkundige Hospice Heuvelrug

Interview met Toos van Boetzelaer

Toos is sinds dit jaar vrijwilliger in Hospice Heuvelrug. Zij maakt muziek voor de gasten op haar lier en zingt er eventueel ook bij. We zijn blij met deze nieuwe mogelijkheid om mensen bij te staan.

Wat is een lier voor instrument?

Het is bedacht door Edmund Pracht, in de jaren '20 van de vorige eeuw. Hij werkte muzikaal met verstandelijk gehandicapte kinderen, op de piano, maar had het gevoel dat dit grote instrument hem in de weg zat. Hij wilde liever direct op de snaren kunnen spelen. Een instrumentbouwer heeft zijn idee uitgewerkt. Het instrument wordt in antroposofische therapeutische setting veel gebruikt. Het eigene van het instrument is dat de tonen zachtjes naklinken en langzaam oplossen.

Wat voor muziek speel je?

Er bestaat een werkgroep 'Muziek in de laatste levensfase', die muziekstukjes heeft verzameld voor dit werk. Ik studeer meestal een klein programma in, dat bestaat uit een licht en toegankelijk openingsstukje, een stukje met meer diepte en een liedje met zang (naar wens iets religieus). Dan sluit ik af

en werk daarbij aan verstilling, laat bijvoorbeeld met akkoorden over het hele instrument de muziek wegsterven. Ik zoek naar muziek die ruimte schept, ontspant, troost.

Hoe stem je af op de gast? Merk je of het aankomt?

Ik krijg van de verpleegkundige door wie me willen ontvangen. Als je binnen komt kun je veel voelen. Als iemand vrolijk rechtop in bed zit, kan ik anders spelen dan als iemand er duidelijk minder goed aan toe is. Ik speel als het ware luisterend naar de gast, aftastend hoe het met hem of haar gaat.

Wat kan muziek teweegbrengen in deze situatie?

Muziek helpt je om van binnen ruimte te vinden, op een andere manier dan in een gesprek. Het kan innerlijk beweging brengen, maar ook omhulling en troost. Een gast zei eens na het spelen: 'Nu ga ik even lekker nagenieten en het op me laten inwerken'.

Dank je wel, Toos!

Ingrid Deij

Vreemdeling te gast

Ze kwam uit Afghanistan. Daar had ze in een mooi huis gewoond in een grote stad waar haar man een vooraanstaande positie had. Hij was 27 jaar geleden door de Russen ontvoerd, ze hadden nooit meer iets van hem vernomen. Zij was met haar vier kinderen het land uitgevlucht en was na veel omzwervingen al 17 jaar een vreemdeling in Nederland. Ze had gouden handen zeiden haar jongens, want ze kon prachtig naaien. Wat ze zag kon ze maken. Ze had altijd meegewerkt in de kledingreparatiewinkel van haar zoon. Die winkel was enkele jaren geleden afgebrand, er was geen geld geweest voor een verzekering. Ze waren gewoon opnieuw begonnen.

Ik sloot haar vanaf het eerste moment in mijn hart. Ze was een bijzonder mooie vrouw ondanks dat de ziekte haar lichaam ernstig had aangetast. Ze zag er jonger uit dan ze was. Dat klopte ook zeiden haar jongens, want er was iets mis gegaan met haar geboortedatum en er was steeds geen geld geweest om dat te corrigeren. "Nu krijgt ze eerder haar pensioen" graptten ze, maar die leeftijd heeft ze niet gehaald.

Ze was verzwakt en iedere inspanning was haar teveel. Ze hield ervan om te douchen maar ik twijfelde of dat verantwoord was. Ik besloot het toch te proberen. Met een paar mensen hielpen we haar op de douchestoel die wat achterover gekanteld was, zodat ze redelijk comfortabel kon zitten. We spraken niet met elkaar. Ik waste heel voorzichtig haar mooie zwarte haren waar al veel grijs in zat. Ik waste met al mijn aandacht haar lichaam met mijn blote handen. Ik dacht aan haar land, haar man, haar verdriet, haar dapperheid, haar moed, haar vrouw-zijn, haar tegenslagen. Dat alles probeerde ik te eren. Af en toe deed ze haar ogen open en keek mij met een glimlach aan. Ik was diep ontroerd.

"Wat heb je met mijn moeder gedaan? " vroeg een van haar zonen later aan mij. Ze had verteld dat ze het gevoel had gehad, dat ze weer een meisje van 18 was.

Haar kinderen probeerden op allerlei manieren aan geld te komen voor haar begrafenis, wat op ons een vreemde indruk maakte. Nu bleek dat iemand in het ziekenhuis haar had gevraagd of ze nog een wens had. Ja, die had ze, ook al was daar nog nooit een woord over gesproken. Ze wilde in haar geboorteland begraven worden. Toen ontstond er een groot probleem. Het gebruik bij deze mensen is, dat degene die iemand vraagt of er nog een wens is, ook zorgt dat die ingewilligd wordt. De vrager is zich dat vast niet bewust geweest. Maar haar wens was nu duidelijk en de kinderen hadden direct beloofd die ook uit te voeren.

Tijdens een weekend dat ik dienst had, ging ze hard achteruit. Ik moest de huisartsenpost bellen omdat er te veel discomfort was. Ik had het grote geluk dat de arts, die kwam, lid was van het palliatie team. In de kortste keren maakte hij een goed behandelplan. De familie haalde de medicatie bij de dienstdoende apotheek. De arts gaf mij zijn 06 nummer. Ik mocht hem het hele weekend bellen. Ik kon hem wel zoenen (dat ga ik zeker nog een keer doen). De medicatie maakte haar lijden weliswaar dragelijker maar het was duidelijk dat ze ging sterven.

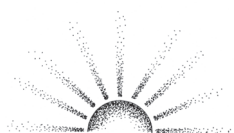
Het is niet zo eenvoudig om oosterse mensen te vertellen dat de dood zich aandient. Zij mogen niet over de dood praten omdat Allah beslist wanneer dat moment daar is. In ieder geval kwam haar dochter uit Duitsland, zo snel als ze kon. Haar verdriet was groot.

Ze at niet, dronk alleen water en begon de Koran te reciteren. De pijn en misselijkheid werden zo hevig dat besloten werd haar bewustzijn met medicatie te verlagen. Afscheid nemen was niet aan de orde omdat de zonen meenden dat je volop voor het leven moet gaan totdat de dood intreedt. Dat was ook de reden dat ze steeds water in de mond van hun bewusteloze moeder goten. Hun moeder mocht toch niet sterven van de dorst. Wij zijn gestopt met uit te leggen dat dat haar lijden groter zou maken, ze wilden of konden het niet horen. Haar longen vulden zich met water dat uiteindelijk bij iedere ademhaling naar buiten borrelde, zo erg dat het weggezogen moest worden. We gaan ervan uit, dat ze dat in haar comateuze toestand niet gevoeld heeft.

Er was veel tumult rond haar sterven, hetgeen onrust bij de andere gasten bracht. Op een gegeven moment moest er gebeden worden. Het bed moest naar het oosten. Waar is het oosten in het hospice? Iedereen wist het en wees een andere kant op. De stoelen de kamer uit en draaien met het bed. Met het hoofdeind of met het voeteneind? De stervende vrouw werd met bed en al nog een keer rondgedraaid, zoals ze in haar leven al zoveel omzwervingen had gemaakt. Door al dat gedoe heen was hun liefde overduidelijk voelbaar.

Ze stierf en werd direct weggebracht naar een moskee, waar ze door vrouwen gewassen zou worden. Haar kinderen moesten nóg een lening afsluiten bij de begrafenisondernemer, die zorg droeg voor het vervoer van hun overleden moeder. Zo kwam haar lichaam weer thuis in Afghanistan.

Miep de Putter

Alledaagse spirituele zorg

Verslag van de scholingsavond 'spirituele zorg' met Karin van Wezel, op 28 april 2010.

Spirituele zorg

Aan spirituele zorg werken we in het hospice al enige jaren. We hebben in 2009 een Handreiking op papier gezet, waarin de uitgangspunten van Carlo Leget centraal staan. Dat deden we vanuit een werkgroep, bestaande uit teamleden en vrijwilligers (zie "Spirituele zorg in het hospice – verslag van een zoektocht" in de Nieuwsbrief Hospice Heuvelrug, najaar 2009).

Dit jaar hebben we de draad weer opgepakt, voor iederen die in het hospice werkt, met een avond onder de titel: 'Alledaagse spirituele zorg'. Spirituele zorg heeft namelijk voortdurend aandacht nodig.

De avond werd verzorgd door Karin van Wezel, een trainer/coach van 'Stavoor', die zich ook in de 'presentiebenadering' heeft geschoold. (*Stavoor is een landelijke organisatie voor leren en ontwikkelen, red.*)

Presentiebenadering: aandacht, relatie, wederkerigheid

De presentiebenadering is uitgewerkt door Andries Baart en mensen van het buurtpastoraat. Zij hebben in de praktijk van een achterstandsbuurt onderzocht wat 'werkt' voor mensen aan de rand van de samenleving. Deze benadering kan ook op de zorg voor terminaal zieke mensen worden toegepast. Het gaat er in de kern om 'hoe' je er voor de ander bent. Kun je je begeven in de leefwereld van de ander, ook in zijn of haar levens-tempo? Kun je de ander trouw blijven ook al is diens situatie niet te veranderen? Kun je waarnemen waar de ander behoefte aan heeft? Kun je de blik richten op wat er wel kan en niet op wat onmogelijk is? Hoe ga je om met je eigen oordelen die zich ongewild opdringen? Je zou ze moeten checken bij de ander, benoemen wat je denkt te zien; je kunt niet blind varen op wat je denkt te zien.

De uitdaging zit er in dat je tegelijk bij jezelf blijft en bij de ander, in wederkerigheid. Het lukt je alleen als je ook aandacht hebt voor wat er met jezelf gebeurt. Als je benadering namelijk alleen een houding is, zal de ander dat altijd merken, want wat je zelf niet voelt krijg je niet over het voetlicht.

Omgaan met lijden

Het gaat er ook om dat we het lijden van de ander erkennen, er aandacht voor hebben. Kunnen we het ook in de onmacht samen uithouden, als ik het lijden van de ander niet kan verlichten? Lukt het om niet weg te kijken als het moeilijk wordt, om de ander niet te verlaten? Dan zal ik mijn eigen pijn en onmacht los moeten maken van de pijn van de ander. De druk kan soms heel groot zijn, bijvoorbeeld als de ander iets wil wat onmogelijk blijkt.

Luisteren, contact maken en dan pas oplossen

Een echte 'eye-opener' was voor mij het woord 'overtiteling', dat Karin gebruikte. Ze vertelde over een meneer in een verpleeghuis, die zeer ontoegankelijk was. Niemand kon echt contact met hem maken. Een verpleegkundige maakte 's nachts mee dat hij belde, omdat hij te laat bij het toilet was en zich had bevuild. Hij zei: 'Ik wil je niet tot last zijn'. Haar antwoord was: 'Wanneer zoiets me tot last zou zijn, had ik niet voor dit beroep gekozen. Dat hebben we zo in orde'. Daarmee maakte ze contact met hem, voor het eerst. Daardoor was er ruimte voor wat nodig was: verschonen. Onder zijn opmerking lag de schaamte, het verlies van waardigheid, de hulpeloosheid: de overtiteling, die zij had gehoord.

De vijf spanningsvelden in relatie tot de presentiebenadering

In het gedeelte na de pauze maakte Karin van Wezel de aansluiting met de systematiek van Carlo Leget, waarmee wij in het hospice werken. We werden uitgenodigd om na te gaan in welke spanningsgebieden de presentie ons gemakkelijk afgaat en wat ons meer moeite kost. Hierover gingen we in kleine groepen in gesprek, zoveel mogelijk op een 'presente' manier: met volle aandacht, waarbij de ander leidend is, aanwezig en zonder oordelen luisterend. Het spanningsveld 'doen en laten' bleek voor velen het moeilijkst te zijn. Het vraagt veel bewustzijn om je drang om 'op te lossen' terug te houden en de ander te volgen.

Vervolg

In het najaar zal er nog een avond gehouden worden. In aansluiting op wat we deze keer van Karin van Wezel konden oppakken zal het onderwerp dan luiden: 'het gesprek - luisteren naar waar de ander nog geen woorden voor heeft'.

Ingrid Deij, geestelijk verzorger Hospice Heuvelrug

Hospice Heuvelrug: Overzicht Gasten 2009

Aantal opgenomen gasten in de periode 01-01-2009 tot 31-12-2009: 55

Onderverdeling:

26 mannen
29 vrouwen

Herkomst Gasten:

Van Thuis	25
Diakonessenhuis Zeist	8
Diakonessenhuis Utrecht	5
UMC	4
Anthonius ziekenhuis	4
Diversen	9

Regionale herkomst Gasten:

Zeist	24
Driebergen	5
Utrecht	5
Regio Zeist	15
Buiten Regio Zeist	6

Wachlijsten:

Zonder wachtlijst opgenomen:	9 gasten
Na wachtlijst opgenomen:	46 gasten

Leeftijd gasten:

Oudste gast:	99 jaar
Jongste Gast:	45 jaar

Gemiddelde leeftijd: 74,3 jaar

Opname gevraagd door:

Gast zelf:	6
Ziekenhuis:	2
Familie:	18
Transferverpleegkundige:	13
Huisarts:	12
Maatschappelijk werk:	4

Verpleegdagen:

In 2009 gerealiseerde verpleegdagen	1812
Bezettingspercentage	86 %

Verpleegduur:

< 1 week	10 gasten
1 week tot 1 maand	27 gasten
1 maand tot 2 maanden	5 gasten
2 maanden tot 3 maanden	9 gasten
3 maanden tot 4 maanden	3 gasten
> 4 maanden	1 gast

Medische verzorging:

Door onze hospice - arts, mevr.van Kessel:	27 gasten
Door de eigen huisarts van de gast :	28 gasten

Financiële verantwoording van de Stichting Hospice Heuvelrug over het jaar 2009

Het jaar 2009 hebben we met een voordelig saldo van € 14.299,16 kunnen afsluiten. De vaste algemene reserve kon met € 30.000,- worden verhoogd. Deze algemene reserve is noodzakelijk om ten minste één jaar de bijdrage aan salarissen en opleidingskosten te kunnen garanderen. Deze bijdragen ziet het bestuur van de stichting als een morele plicht, omdat juist het werk van de medewerkers, dat daarmee wordt gefinancierd, en het kennisniveau van medewerkers en vrijwilligers van zeer groot belang zijn voor de kwaliteit van de zorgverlening in het hospice. En deze kosten kunnen niet worden betaald uit de reguliere financiering door het zorgkantoor.

Er moet rekening mee worden gehouden dat binnen afzienbare tijd flinke bedragen nodig zijn voor de vervanging van een deel van de inventaris van het hospice. Een flink deel daarvan is al ruim elf jaar in gebruik en begint de sporen daarvan te dragen. Vervanging van een groot deel van de inventaris van de gastenkamers is binnenkort nodig.

Doordat ook vorig jaar geen speciale acties voor werving van donateurs zijn gehouden, zijn de ontvangen 'vaste' donaties in 2009 (€ 38.441,60) vrijwel gelijk aan die in het voorgaande jaar (€ 38.729,81); de ontvangen eenmalige bijdragen in 2009 (€ 82.503,99) zijn veel hoger dan in 2008 (€ 30.925,12). Dit is vooral het gevolg van het feit dat de stichting deelde in de erfenis van enkele overleden donateurs.

Over 2009 kunnen we giften verantwoorden van Stichting De Boom te Woudenberg, Stichting Me Jane te Bussum, de Van Dam Van Os Stichting te Nijkerk, van kerkelijke gemeenten/parochies en diaconieën uit Zeist en omgeving en enkele grote giften van particulieren en (nabestaanden van) gasten. En daarnaast ook grotere en kleinere giften van meer dan 100 particulieren. Voor al deze giften is het stichtingsbestuur de goede gevers zeer erkentelijk.

Hieronder treft u de staat van lasten en baten over 2009 aan. Deze jaarrekening sluit met een voordelig saldo van € 14.299,16. Op de balans van 31 december 2009 is een bedrag van € 66.769,- opgenomen als bestemmingsreserve voor de reeds gedane toezeggingen voor het jaar 2010.

Lasten:

Bestuurs- en administratiekosten	€ 3.208,50
Kosten public relations	€ 4.019,66

Kosten donateursacties	€ 9,36
Bijdragen aan het hospice inzake salariskosten en scholing en overige personeelskosten	€ 61.244,57
Bijdragen aan het hospice inzake inrichting	€ 4.009,25
Bijdragen aan het hospice inzake verpleeg- en verzorgingsmateriaal en -middelen	€ 1.665,67
Bijdragen aan het hospice inzake overige kosten	€ 1.835,95
Tegemoetkoming eigen bijdragen aan (nabestaanden van) gasten	€ 2.352,00
Kosten jubileumviering	€ 3.801,73
Toevoeging aan algemene reserve	€ 30.000,00
Totale lasten	€ 112.146,69
Voordelig saldo	€ 14.299,16
Totaal	€ 126.445,85

Baten:

Donaties	€ 38.441,60
Eenmalige bijdragen, giften en legaten	€ 82.503,99
Overige baten	€ 701,05
Rente	€ 4.799,21
Totale baten	€ 126.445,85

De kosten voor public relations hebben betrekking op de door de stichting uitgegeven nieuwsbrieven. Met deze nieuwsbrief en onze website kunnen we onze achterban (donateurs, individuele gevers, vrijwilligers en andere relaties) op de hoogte houden van het functioneren van het hospice en algemene informatie verstrekken over ontwikkelingen in de palliatieve gezondheidszorg. De vele positieve reacties op de nieuwsbrieven geven aan dat dit ook door u op prijs wordt gesteld.

In 2009 vierde het hospice zijn 10-jarig bestaan. Het stichtingsbestuur vond daarin aanleiding het boekje "Leven tot het einde" met een selectie van de mooiste columns van Miep de Putter (verpleegkundige in het hospice) uit te brengen. De bezoekers van het symposium in maart 2009, onze vaste donateurs en andere relaties ontvingen een exemplaar als blijk van waardering voor hun onmisbare belangstelling en bijdragen. Van dit boekje is ook een flink aantal verkocht, waardoor een deel van de kosten werd gedekt. Er resteert nog een kleine voorraad; de opbrengst daarvan wordt in volgende jaarrekeningen verantwoord.

Jan Bakker,
penningmeester Stichting Hospice Heuvelrug

